

Aarhus 7. juni 2012

Til medlemmerne af Beskæftigelsesudvalget,

Hermed fremsætter Den Sociale Retshjælp løsningsforslag til forenkling af reglerne omkring "reelt enlig"-kategoriseringen, så fejludbetalinger, også refereret til som "uagtsomt socialt bedrageri", kan begrænses i fremtiden.

Problematikker i relation til de nuværende regler

Det er efterhånden en velkendt problematik, at de nuværende regler for hvornår en borger har status som "reelt enlig", er så uklare, at hverken borgere eller kommuner kan gennemskue, hvad de i praksis indebærer. Kommunerne bruger således betydelige ressourcer på kontrol af borgerne, på trods af, at der ikke er enighed omkring hvad, der bør kontrolleres for. Den Sociale Retshjælp er bekendt med, at Enhedslisten for nyligt har fremsat beslutningsforslag om nedsættelse af en social retssikkerhedskommission, bl.a. med det formål at udrede retssikkerhedsmæssige problemer i relation til dette. Vi bakker op om initiativet og ønsker med dette konkrete løsningsforslag at tilskynde til, at der snarest tages hånd om problemet, uanset om forslaget om en retssikkerhedskommission vedtages eller ej.

Resultatet af reglernes uklarhed er nemlig, at de tolkes forskelligt såvel i De Sociale Nævn og kommunerne imellem, som blandt de enkelte sagsbehandlere. Borgere, der ikke er berettiget til tillægget, tildeles det måske alligevel, mens borgere, der er berettiget til det, afvises eller anklages for socialt bedrageri for at have modtaget det. Dette er et retssikkerhedsmæssigt problem, fordi borgerne ikke har reel mulighed for at orientere sig i reglerne om pligter og rettigheder og der dermed ikke er forudsigelighed omkring hvad, der medfører sanktioner. Ligeledes er det et ressourcemæssigt problem, fordi kommuner og ankenævn har unødvendigt høje omkostninger i forbindelse med behandling af sagerne. Den Sociale Retshjælp mener, at der kan spares mange kommunale ressourcer, for ikke at nævne svie og smerte hos de borgere, der uforvarende kommer i klemme, ved at forenkle reglerne.

Derudover har flere eksperter påpeget, at reglerne for berettigelse til tillægget for enlige forsørgere modarbejder forældreansvarslovens tilskyndelse af ikke-samlevende forældre til at bevare et fællesskab omkring barnet. Dette skyldes reglen om, at den forælder, der ikke modtager tillægget, ikke må bidrage til "den fælles husførelse". Sidstnævnte gælder ikke blot økonomiske bidrag, men også fx at hente barnet fra daginstitution, passe det, hvis det er sygt, lave mad i barnets hjem, hvis den anden part fx er syg m.m. Forældreansvarsloven er lavet med henblik på barnets tarv, hvorfor Den Sociale Retshjælp finder det afgørende, at den efterkommes. Derfor synes det oplagt, at reglerne for berettigelse til tillægget for enlige forsørgere for fremtiden ikke bør indeholde forbud om et praktisk fællesskab forældrene imellem omkring barnets hverdag, men alene vedrører økonomiske forhold.

Løsningsforslag

Tilskuddet, der fra offentlig side tildeles "reelt enlige forsørgere", er udelukkende af økonomisk karakter. Derfor synes den logiske slutning at være, at de afgørende kriterier for, hvornår man er berettiget til tillægget, bør handle om, hvorvidt den enlige er alene om at skulle dække udgifterne til forsørgelse af barnet og der ikke i økonomisk forstand er tale om fælles husførelse. Udover, at et fokus på økonomisk fællesskab vil forenkle reglerne, vil der også kunne spares betragtelige ressourcer på kontrolarbejdet, hvis der ikke længere skal udredes hvorvidt der i øvrigt er tale om "ægteskabslignende forhold". Den Sociale Retshjælp foreslår derfor, at en enlig forsørger betragtes som reelt enlig, såfremt det kan dokumenteres:

- at vedkommende har en selvstændig bolig med egen folkeregisteradresse, som er beboelig og stor nok til

- at rumme vedkommende plus barnet/børnene
- at vedkommende betaler husleje, varme, el og andre faste udgifter til denne bolig
- at vedkommende ikke modtager kontante beløb fra den anden forælder/partner via bankkonti (udover eventuelle formelt fastsatte børnebidrag)
- at vedkommende alene afholder alle udgifter forbundet med barnet/børnene

Ovenstående kriterier er så objektive, at kontrollen med, om den enkelte borger er "reelt enlig", vil kunne varetages af de nye centraliserede centre under Udbetaling Danmark, alene gennem samkøring af registre. Derved vil der kunne spares betydelige ressourcer i kommunerne samtidig med, at kontrollen griber mindst muligt ind i borgerens privatsfære. Yderligere er kriterierne så enkle, at både borgere og sagsbehandlere kan gennemskue dem, så fejludbetalinger og "uagtsomt socialt bedrageri", med deraf følgende konsekvenser for borgerne, undgås. Sidst sikres, at forældreansvarslovens tilskyndelse til samarbejde omkring barnet mellem ikke-samlevende forældre, ikke modarbejdes.

Således vil en forenkling som foreslået gavne både i et ressourcemæssigt perspektiv og i forhold til den enkelte borgers retssikkerhed. Vi håber derfor, at Beskæftigelsesudvalget og Socialudvalget vil tage forslaget op til overvejelse.

De bedste hilsner

Anne Lei Jacobsen
Politisk konsulent v/ Den Sociale Retshjælp